

CONCUSSIO.

Vide verb. *Pœna art. 2. d. num. 82. ad 85.*

CONDITIO,
prout est impedimentum matrimonii.

Vide verb. *Impedimenta matrimonii art. 1. d. n. 16.*

CONDUCTIO, CONDUCTOR.

Vide verb. *Locatio per totum.*

CONFESSARIUS.

ARTICULUS I.

Quæ requirantur in Confessario ad valide, & rite ejus officium exercendum.

SUMMARIUM.

In Confessario, ut valide ejus officium exerceat, requiriuntur intentio, potestas ordinis, & jurisdictionis: quomodo concurre debent: defectus horum effectus demonstrantur: quibus casibus insuper habentur, præcipue defectus intentionis, & jurisdictionis, ad num. 25.

Duplex est jurisdictionis potestas: differentia inter ordinis, & jurisdictionis potestatem: quam vim ad praestandum jurisdictionem error habeat communiz, ad num. 42.

Qua oppositio opinionis usus fuit prohibitus ab Innocentio XI. 12. Febr. 1679, in decreto de expresso suo ordine edito a Sacr. Congr. circa communionem quotidianam, & confessionem venialium, ibi: Non permittant, ut venialum confessio fiat simplici Sacerdoti non approbat ab Episcopo, aut Ordinario. Possunt tamen simplices Sacerdotes in articulo mortis absolvere, neadum à venialibus, & mortalibus alias confessio, sed insuper à quibusvis casibus, & censuris etiam reservatis, ex Tridentin. sess. 14. cap. 7. ibi: "Verumtamen pia admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet ponentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possint." Pro tali enim casu ecclesia dat jurisdictionem omnibus Sacerdotibus, & tollit omne impedimentum canonicum ex parte ipsorum, ut possint, licet sint degradati, excommunicati vitandi, irregulares, apostatae, seu hæretici, absolvere quoslibet fidèles à quibuscumque casibus, & censuris quantumvis reservatis, maxime si non admittit promptus alius Sacerdos approbat, aut propriis Parochiis, ut esse communis Doctorum sententia. **V**ide nam et titulum Absolutio, num. 49. tom. 1. **V**ide tamen verb. Sacerdos num. 38. Quæ ampla potestas extenditur ad probabile periculum mortis, ut tenet communior Doctorum cum Barbosa de offic. & potest. Episcopi allegat. 25. num. 81. & cum Mastri disputatione 21. q. 8. num. 203. In iure enim quoad rem pro eodem summittur periculum, & articulus mortis, cap. 9. Si quis suadente 17. questi. 4. c. Eos qui, de sententi excommunicantia, remittantur eis & anathema sit. Et clare constat ex cap. 20. Joann. ubi Christus solis Apostolis jam antea in ultima cena in Sacerdos ordinatis, postquam à mortuis resurrexerat, dixit: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quo-*

Additiones ex supplemento Auctoris, ad numer. 98.

Addit. alii notantur, ad n. 107.

In Confessario, ut valide ejus officium exerceat requiriuntur, potestas ordinis, & jurisdictionis. Intentio Confessarii est conditio sine qua non, ita ut sine ea sacramentum Pœnitentiae sit invalidum, quia sacramentum debet exerceri modo humano, adeoque debet esse volutum. Et talis intentio, ut sit sufficiens debet esse actualis, aut virtualis, nec sufficit habitualis; est communis Doctorum. Potestas ordinis necessario requiri in Confessario, quia solus sacerdos est legitimus sacramenti Pœnitentie Minister, ut de fine definitum est in pluribus Conciliis, & signante in Trident. sess. 7. canon. 10. ibi: "Si quis dixerit, christianos omnes in verbo, & in omnibus sacramentis administrans habere potestatem, anathema sit." Et sess. 4. cap. 6. ibi: "Circa Ministrum autem hujus sacramenti declarat sancta synodus falsas esse, & a veritate evangeli penitus alienas doctrinas nonnes, que ad alios quosvis homines præter Episcopos, & Sacerdotes, clavum ministerium perniciose extenduntur &c." Et canon. 10. ejusdem. sess. 14. ibi: "Si quis dixerit... non solos Sacerdotes esse Ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dictum, quæcumque ligaverint super terram, erunt ligata & in celo, & quæcumque solverint super terram, erunt soluta & in celo, & quorum remiserint peccata, remittantur eis & anathema sit." Et clare constat ex cap. 20. Joann. ubi Christus solis Apostolis jam antea in ultima cena in Sacerdos ordinatis, postquam à mortuis resurrexerat, dixit: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quo-*

rum retineritis, retenta sunt. Potestas jurisdictionis etiam necessario requiriatur in Confessario, quia licet solus Sacerdos sit legitimus sacramenti Pœnitentie Minister, non tamen quicunque Sacerdos est talis, sed solum ille, qui præter potestatem ordinis, habet etiam potestatem jurisdictionis, id est, legitimam jurisdictionem, vel ordinariam, vel salem delegatam. Et talis jurisdictione Confessarii est ius in subditos ad exercendum potestatem absolvens, quam ex ordinis Sacerdos habet. Unde absolutio sibi a Sacerdote sine jurisdictione est nulla ex Tridentino res. 14. cap. 7. ibi: *Peruersum semper in ecclesia Dei fuit, & verisimiliter esse synodus hec confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum preferit, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem. Et ad hoc faciunt duas sequentes propositiones damnatae ab Alexandro VII. 24. Septembri 1665. quarum prima tertiadecima in ordine sic habet: Satisfaci precepio annue confessions, quæ confitetur regulari Episcopo præsentato, sed ab eo injuste reprobato: Et secunda in ordine 16. sic habet: Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarii simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario. Et ratio etiam est clara, quia absolute est actus judicialis, adeoque ex parte Sacerdotis requiri jurisdictionem in subditos; nam sententia non suo Judee lata, est nulla ex defectu jurisdictionis; cap. At si Clerici. 4. de jud. & regul. 26. Jur. in 6. sess. 14. cap. 7. ibi: *Quoniam igitur natura, & ratio Judicii illud expedit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur.**

Unde defectu jurisdictionis simplex Sacerdos non approbat neque valide potest absolvere à peccatis venialibus, aut mortalibus aliis confessis, ut tenet Mastri disputatione 21. questi. 8. num. 202. Faber, Brancatus, & Scotista magis communiter cum variis aliis; & ratio est, quia licet materia sit libera, absolutio tamen est sententia, & actus Judicij, qui actus Judicij in non subditos est nullus, cit. cap. At si Clerici. & regul. 26. Jur. in 6. sess. 14. cap. 7. ibi: *Quoniam igitur natura, & ratio Judicii illud expedit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur.*

Ex defectu jurisdictionis simplex Sacerdos non approbat neque valide potest absolvere à peccatis venialibus, aut mortalibus aliis confessis, ut tenet Mastri disputatione 21. questi. 8. num. 202. Faber, Brancatus, & Scotista magis communiter cum variis aliis; & ratio est, quia licet materia sit libera, absolutio tamen est sententia, & actus Judicij, qui actus Judicij in non subditos est nullus, cit. cap. At si Clerici. & regul. 26. Jur. in 6. sess. 14. cap. 7. ibi: *Quoniam igitur natura, & ratio Judicii illud expedit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur.*

Etiam si sacerdos sine debita intentione administrans peccat gravissime, & sacrilegium committit; defectus enim voluntarius debet intentionis in Confessario est gravissima irreverentia facta Deo, & sacramento, & perniciose injury facta pœnitenti: Immo gravior peccaret, & sacrilegium committeret, etiamsi sacramentum simularet ex gravi metu, vel alia gravi causa; sic v. gr. si pœnitentis absolutione indignus minaretur mortem Confessario, nisi distincte, & integre verba absolutionis proferret, non possit distincte, & indistincte, & integre proferre sine intentione absolviendi. Et ratio est, quia talis simulatio est gravis irreverentia facta Deo, & sacramento, quoniam qui affirmat *Ego te absolvō* sine intentione absolviendi, mentitur, affirms enim se absolvere cum revera non absolvat; mentiri autem circa formam sacramenti est magna irreverentia illata sacramento, & Christo iesu institutori; propter simulatio in sacramentis est ab intrinseco male, & hac ratione excusat metu gravis. Colligitor a similis ex cap. De homine 7. de celebrat. Missar. ubi Innocentius III. refert, & damnat causum de Sacerdote, ut sequitur: *Quiescit quid de incauto presbytero videtur, qui cum se sciat in mortali crimen constitutum, missarum templa, que non potest propter necessitatem quamlibet intermittere, propter sui factioris conscientiam dubitat celebrare, peracriter ceteris circumstantiis missarum celebrare se fugit, & suppressis verbis, quibus confitetur Corpus Christi, panem, & vinum tantummodo pure sumit, ita credens per id, quod pretendit populo satisfacere, ut per hoc quod intendit, Deum non debet provocare.* Ad quem casum respondet immediate Ponifex precisis his verbis: "Cum ego falsa sint abicienda remedia, quæ veris sint periculis graviora; licet, qui pro sui criminis conscientia reputat se indignum peccat graviter, si se ningerat irreverenter illud, gravius tamen videtur offendere qui sic fraudulenter illud presumperit simulare, cum ille in solius misericordia Dei inanum incidat, iste vero non solum Deo (qui non veretur illudire) sed populo, quem decipit, se adstringat." Ex quibus Pontificis verbis sic arguitur: Non est minor irreverentia sacramenti, sed fortasse major dicere verba absolutionis sine intentione absolviendi, quam supprimere verba consecrationis in casu quo tenetur ea profere; sed sic supprimere verba consecrationis declarat Pontifex esse illudere Deo; ergo profere verba absolutionis sine intentione absolviendi, est Deo illudere, quod cum sit contra reverentiam sacramenti, nullo metu justificari potest.

Et facit ad hoc proposito 29. in ordine 65. ex damnatis ab Innocentio XI. 2. Martii 1679. ibi: *Urgens metus gravis est causa juxta sacramentorum administracionem simulandi. Sic Cardens disput. 20. in proposit. 29. cap. 5. num. 49. & 61. Qui tamen num. 52. concedit quod Confessarius, qui reperit pœnitentem absolutione indignum, quatenus, v. gr. est in occasione proxima peccati, quam non vult relinquere, ne prodat apud astantes pœnitentis indignitatem, possit obmurmurare recitate Pater noster, vel hujusmodi, quia non est in rigore simulatio sacramenti, nam omnino materialiter se habet ad sacramentum; ne sunt verba absolutionis, unde propriez media ad vitandam fractionem sigilli, ad sa occasionis aliquis pereat, quod periculum non adest 17 stante presente Sacerdoti approbat; hic aliqui canones exprimebant hanc concessionem fieri in defectum Sacerdotis approbat; cap. Aurelius 5. cap. Presbyter 14. cau. 26. questi. 6. facit regulam de regul. Jur. quod cum aliquid conceditur propter necessitatem, durat concessio, quatenus urgat necessitas. & regul. 78. Juris in 6. ibi: In argumentum trahi nequeunt, quæ propter necessitatem aliquando sum concessa; & sic declarasse Sac. Congr. Conc. reg. 14. cap. 6. & can. 10. ejusdem. res. 14. ut patet ex ejusdem verbis adductis supra n. 4. Unde sacramentaliter audiens absolvere, cum non sit Sacerdos, fit suspectus de haesi, & est cogendus ab Inquisitoribus abjurare de velhementi, & licet esset minor 25. annorum, dummodo compeleret vigesimalium annum, est degradandus, & brachio seculari tradendus, & ultimo supplicio afficiendus ex Clementis VIII. const. incip. Etsi alia: & Urban. VIII. const. 79. incip. Apostolicum officium: Colliges tertio, quod nullus Sacerdos, sive secularis, sive regularis possit presumere confessiones excipere sine potestate jurisdictionis, & consequenter etiam sine approbatione, aliter nulla esset absolutio, gravissima peccaret, & posset, immo deberet severe puniri, ut colligitor ex Conc. Tid. sess. 23. cap. 15. de reform. ibi: "Quamvis presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvi potestem accipiant, decretivit tamen scanda synodus nullum etiam regularem posse confessiones secularium etiam Sacerdotum audire, ne ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alia idoneus judicetur, & approbatum, quæ gratis detur, obtineat, privilegii, & consuetudine quamquam etiam immemorabili, non obstantibus suis." Et de nullitate absolucionis ob defectum jurisdictionis patet expresse ex verbis ejusdem Concilii adductis supra n. 8. & quod gravissime peccaret Sacerdos non approbat, & sine jurisdictione excipiens confessiones, patet aperi, ex quo contraveniret in re gravissima expresse Conciliorum inhibitioni, & temere, & sacrilege, invalido, & nulliter sacramentum administraret. Quod autem possit severe puniri Sacerdos etiam audens sine approbatione, & jurisdictione confessiones secularium excipere, habetur ex expressa declaratione Sacr. Congr. Conc. in Neapolitana 14. April. 1646. ad cap. 15. sess. 23. de reformatis, ubi cum quiescit fuisse: Quia pena, & à quo sit puniendus Sacerdos regularis, qui absque prævia Ordinarii approbatione confessiones personarum secularium audit, eo quod in sacro Concilio nulla legitute pena adjecta, ne à quo sit inferenda? Respondit Sacr. Congr. Posse puniri ab Episcopo panis etiam cenzuram; & sic statuerunt plures Summi Pontifices, & signanter Greg. XV. const. incip. Inscrutabilis: & Innocent. X. die 15. Maii 1648. const. incip. Cum sicut accepimus: ubi postquam confirmit decretum Sacr. Congr. specialiter deputata super ortis controversiis inter Episcopum Angelopolitanum, & Pares Societatis provincie Mexicanæ, statuit: "Contravenientes ab Episcopo tamquam Sedis apostolica delegatos occideri, & puniri posse etiam censuram ecclesiasticam in vita constitutionis sanctæ memorie Gregorii XV. incip. Inscrutabilis Dei providentia: ac proxima memoriam Religiosi, qui hujusmodi approbationem, & licentiam se obtinuisse non docuerunt, potuisse Episcopum, sive ejus Vicarium generalem præcipere sub pena excommunicationis late sententia, ut à confessionibus audiendis... abstinenter?" Hinc advertendum venit primo, quod jurisdictione seu potestas jurisdictionis est duplex, ordinaria scilicet, & delegata. Jurisdictionis ordinaria est illa, quæ annexa est aliqui officio, seu dignitati, que propter ipso jure competit habent tale officium, seu dignitatem, id est, quæ quis ex vi proprii officii (utpote cui annexa est cura animalium) habet subditos, quos in foro conscientia judicare potest. Et talen habet Papa in omnes Christifideles, Episcopos in omnes ad suam diocesim pertinentes, Parochi in suos parochianos, Prælati regulares in suos subditos, ut Generales, Provinciales, Abbates, Priores, Rectores, Präpositi, Guardiani, & hujusmodi; ipsi enim omnes alia approbatione non indigent, ut suorum respecti subditorum confessiones excipiant, quia tam de jure communis, quæ ex propriis cuiusque Religionis consti-*

tutionibus sunt proprii Sacerdotes respectu suorum res-
pective subditorum. *Jurisdictio delegata* est illa, que
habetur ex commissione alterius habentis ordinariam, id
est, quam quis absque collatione elicijus beneficii curam
animarum habentis, accipit ab habente jurisdictionem or-
dinariam; & talem habent Sacerdotes, sive seculares, sive
regulares nullum habentes beneficium curatum, sed ta-
men legitime approbati, & admissi ab Ordinariis ad con-
fessiones excipiendas respectu secularium; & sic Religio-
si à Generalibus, vel provincialibus approbat, & admis-
si ad confessiones excipiendas respectu Religiosorum sua-
tum Religionis, vel respectu provinciae. Advertendum est hic
secundò, quod potestas Ordinis quantum ad facultatem
absolvendi, & potestas jurisdictionis, in hoc inter se dif-
ferunt, quod potestas Ordinis Presbyteris omnibus data
in sua ordinatione est potestas remota, & in habitu tan-
tum, non autem in actu, seu quantum ad usum, quatenus scilicet Sacerdos vi ordinationis accepit a Christo po-
testatem ad absolvendum, sed non accepit pro tunc sub-
ditos, in quos possit actu exercere potestatem; potestas
autem jurisdictionis est potestas proxima, & in actu
quantum ad usum, quatenus scilicet Sacerdos per colla-
tionem beneficii curat, vel per concessionem excipiendi
sibi ab Ordinario factam, recipit potestatem actualiter
exercendi talium potestentiam in subditos sibi actualiter as-
signatos, ut patet ex Tridentino in *dist. cap. 15. sers. 23. de reformat. & tradit. Fagnan. in cap. Omnis 12. de pa-*
nitent. & remissionib. sub num. 84. Et haec differentia
solet exemplificari in Doctoris in iure, qui licet in sui
creatione, qua Doctor juris declaratur, accipiat potes-
tam, ut ubique locorum possit jus dicere respectu sibi
subditorum, non tamen statim a sui graduatione potest
judicium exercere, cum nondum sint sibi assignati subdi-
ti, in quos possit dicere, sed solum tunc primum po-
test judicium exercere, cum aliqui, vel ex officio, vel
ex delegatione superioris quosdam acquirit subditos, in
quos possit jus dicere, & sententiam valide proferre, cum
sententia lata in non subditos, & à Judge non suo, sit
nulla; *leg. ult. cap. Si non competet. Indic. leg. Factum à Judge, fi. eod. tit. cap. At si Clerici 4. de Judic. ibi Sententia & non suo Judge lata non tenet; reg. 20. jur. in 6. ibi: Ea que finit a Jud. si ad ejus non spectant officia, vitibus non subsistunt.* (Vide adit. hispan. nov. pag. 188. col. 2. lit. A. & leg. 12. ad 15. tit. 22. part. 3. cum leg. 6. tit. 4. ejusd. part.) Ita à pari servata proporcione, discurrendum est de Sacerdote, qui quavis in sua
ordinatione accipiat potestem absolvendi a peccatis, non tamen statim a sui ordinatione potest ipsam exercere,
cum nondum sint ipsi assignati subditi, in quos ipsum po-
testatem exercet; sed solum tunc primum potest talium
potestem exercere, cum aliqui, vel ex officio, vel ex
delegatione Ordinarii quosdam acquirit subditos, in quos
possit actu judicium sacramentale exercere, & sententiam
absolucionis valide proferre, cum etiam sententia absolu-
tionis lata in non subditos, & à Judge non suo, sit
nulla, ut expresse declarat Conc. Trid. sers. 14. cap. 7.
ibid. *Quoniam igitur natura, & ratio judicii illud exposuit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur, persuasum semper in ecclasia Dei fuit, & verisimiliter est synodus huc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.* Et consimiliter
sers. 23. cap. 15. de reform. per verba adducta sub n. 25.

33. Advertendum tertio, etiam errorem communem pos-
se conferre, seu dare jurisdictionem. Error autem com-
munis potest capi duplenter; error communis cum titulo
colorato, seu putativo; & error communis sine titulo co-
lorato, & putativo; error communis cum titulo colorato,
seu putativo est, cum Sacerdos realiter obtinuit à legiti-
mo superiori titulum requisitus ad actum absolutionis;
v. gr. titulum parochi, vel approbati, & admissi Con-
fessarii; sed vel nulliter obtinuit, in quantum erat incapa-
pax ob aliquem occultum defectum, & impedimentum can-
onicum, nempe quia simoniacus &c. vel talem titulum
amisit; talis vero incapacitas, aut amissio tituli communi-
ter ignoratur, & communiter à fidelibus existimatur, eutn
35 habere verum, & legitimum titulum. Error communis si-

ne titulo colorato, & putativo est, cum Sacerdos non
obtinuit realiter à legitimo superiore titulum requisitus
ad actum absolutionis, sed ipse Sacerdos talem titulum
fingit, aut ignoranter credit, & dicit habere, & talis fac-
cio, & carentia tituli communiter ignoratur, ut cum Sa-
cerdos, qui cum falsa licentia confessiones excipit, aut
cum falsi bullis pro parochio se gerit, communis populi
errore legitimus Confessarius, aut parochus reputatur.
Error igitur communis cum titulo colorato, & putativo
dat, & confert jurisdictionem ad validē absolvendum,
licet occultum subiit impedimentum ex jure positivo pro-
veniens. Hac sententia est moraliter certa, & sic docent
communiter Doctores, arg. leg. Barbarius Philippus, *ff. de offic. pret. & com. Juristi. axiom. quod Antonius Gabrieilius communium concl. lib. 1. conclus. 8. de probat. num. 1. refert: Communis error facit jus, & veritati preferunt, & cap. Infamis 1. caus. 3. quest. 7. ibi: Si servus cum putare liber, ex delegatione sententiam daret, quamvis postea in seruotium depulsum sit, sententia ab ea dicta rei judicata firmitatem tenet.* Gloss. in leg. 3. ff. de supellecili. legata, verb. Error jus facit; Gloss. in cap. Ad probandum 24. de sententi. *S. re judicata: Abbas in cap. Scisciatum num. 11. de script. Mas- card. de probat. concl. 648. Paludan. in 4. dist. 17. 9. 6. art. 2. Diana pag. 8. tract. 1. resolut. 94. Cardenes disser. 2. cap. 6. art. 5. Card. de Lugo de just. tom. 2. dis- put. 37. sedit. 3. num. 20. & sequent. & innumeris alii cum Jurisperiti, tum Theologi apud ipsos. (Concordat lex 4. ibi: Pero si accecessem: tit. 4. part. 3. cum gloss. 7. D. Greg. Lop. in leg. 9. tit. 16. p. 6. Ad rem leg. 12. t. 16. p. 3. 8. i. 9. l. 3. 16. t. 11. l. 5. Rec. Cast.) Et ratio 37
cur error communis cum titulo colorato, seu putativus de-
junctus, est, quia superior, seu ecclesia, ob bonum
commune ad favorem fiduciam, ad vitanda gravia
incommoda, que alias sequentur, eo maxime quia alias
innumeris animis perirent, dat auctoritatem, & valorem,
supplet defectum vera jurisdictionis, & tollit omne impe-
dimentum juris humani, seu à jure positivo proveniens.
Secus autem, si defectus, seu impedimentum esset juris
naturalis, vel divini, ut si Confessarius esset mulier, vel
non esset Sacerdos, quem deficiunt nec tollere, neque
supplere potest potestas humana, neque in eo dispensare
ut recte docent Diana tract. 2. de potest. Ponit. resolu-
lut. 94. in fin. Pignatell. tom. 6. consult. 1. n. 12. Layman lib. 1. tract. 4. cap. 22. sub n. 9. Cajetan. verb. Confessio
iteranda ex parte Confessarii: Abbas in cap. 3. de pres-
bytero non baptizato, & alii passim.*

An autem error communis sine titulo colorato, seu
putativo det, seu conferat jurisdictionem ad validē ab-
solvendum, res controversa est inter Doctores. Negativam 39
sententiam tamquam communione, & probabiliorē
tenent Card. de Lugo de justit. tom. 2. disput. 37. n. 23.
Nugus quest. 8. art. 5. dub. 1. difficult. 1. pag. 436.
& 7. Cardenes dissert. 2. cap. 6. art. 5. num. 151. qui
ex ipso Sanchez loc. citat, adducit pro hac sententia 40
alios Doctores. Affirmativam sententiam, nempe etiam
errorem communem sine titulo colorato cum sua posses-
sione offici dñe, seu conferre jurisdictionem ad validē
absolvendum, docent apud Sanchez, & Cardenes loc. cit.
Innocentius, Hostiensis, Joannes Andreas, Decius, Sa-
licetus, Felinus, Petrus, Cynus, Fulgosi, Cardinals,
Burgos de Paz, & alii, & praecepit Basilios Pontius, qui
mordicus defendit hanc opinionem *l. 5. de matrim. c. 20.*
& eam tenet Joan. Sanch. in *solut. disput. 44. num. 3.*
Molesius, Bordonus, Bonacina, & aliud apud Dianam
part. 8. tract. 1. resolut. 93. & 94. habentem una cum
Caspiensi, Silvio, Machado, non probabilem opinionem
Pontii; sicuti habet Tamburini de panit. lib. 5. cap. 4.
§. 7. num. 17. Accedit Gobat. tract. 7. caus. 3. num. 108.
Sporer. tom. 3. pag. 3. cap. 6. sedit. 1. quest. 2. n. 714.
& pro probabiliorē tenet Diana parti. 11. tract. 2. resolu-
lat. 69. citans sexdecim Doctores; & quod sit vere, &
certo probabilis sententia docens, quod error communis
sine titulo colorato jurisdictionem conferat, tenet novisime
Felix Potestas tom. 1. part. 4. cap. 5. numer. 3262.
citans pro se Dianam part. 4. tract. 2. resolut. 222. Basili-
liam

lium Pontium de matrim. lib. 5. cap. 20. Verricelli tr. 2.
quest. 25. num. 14. Sieri de panit. num. 701. Leandrum
de panit. disput. 11. quest. 102. ac quamplures alli
apud ipsos; & ratio est, dicit ipse, quia in hoc casu se-
querentur eadem incomoda, que sequentur, quando
41 adest error communis cum titulo colorato. Ut autem quid
ego sentiam, aperiam, neutrā ex his duabus sententiis
reprobare auderem, cum ultraque suis fulciatur funda-
mentis, & ultraque plurimos habeat patronos; sed quam-
vis sententia negativa sit communis, affirmativa tamen
est magis pia, communis utilitati, & animalium salutis magis
consentanea. Nec repugnat, immo pium est credere,
quod ecclesia etiam hic supplet vera jurisdictionis de-
fectum, & det auctoritatem etiam ministri sine titulo
colorato introductis ad validē absolvendum, maxime ne
innumeris animis hoc communī errore decepta sine ulla
sua culpa finaliter pereant.

¶ 1. Si sententia negans, errorem communem ti-
tulo destitutum sufficere ad absolucionis validitatem, tes-
te Austore, communior est: non video quomodo contra-
ria affirman si magis pia, communis utilitati, & animalium
salutis magis consentanea. Immō oppositum esse sta-
tuendum, vir quisquam prudens judicabit. Questio est,
utrum absolutio data sine titulo colorato, valida, in an-
valida sit reputanda, negans sententia communior & pro-
babilior est; & per consequens affirman, quia minus
communis, & minus probabilior est dicenda, fideles perci-
culo exponit frustranie suspicendi absolucionem. Quis
porro dixerit talium sententiam piam, communis utilitati,
& animalium salutis magis consentaneam? Hinc recedendū
omnino non est à sententia communis in jure funda-
vit, videlicet tunc solum jurisdictionem tribui, cum com-
muni errori titulus coloratus accedit. Vide Fagn. in cap.
Super eo, tit. de crim. fals. num. 8. tit. 5. ¶ 51

43. In Confessario, ultra tria requisita ad validē ab-
solvendum, scilicet intentio, potestas ordinis, & potestas
jurisdictionis, de quibus abunde à numer. 1. & sequent.
requiruntur alia tria ad rite, licite, & digne absolvendū,
scilicet, probitas, scientia, & prudentia. Sic com-
muniter Doctores. Quod in Confessario requiratur probitas
desumitur ex ipsa sui ordinatione, que datum Spiritus
Sanctus, id est, gratia Spiritus Sancti in ordine ad hoc
ministerium debet exercendum, dicente Episcopo verba
Christi, Joan. 20. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum
remiseritis peccata Ego. quam prōinde gratiam ad illud
ministerium servate, vel amissam suscitare teneret
juxta monitum Apostoli 2. ad Timoth. 6. ibi: Ad-
monete te, ut resuscites grāiam, qua est in te per im-
positionem manum mearum.* Unde Confessarius exis-
tent in mortali scientia, & sic administrans sacramen-
tum Penitentiae peccata mortaliter ex communissima senten-
tia omnium Doctorum. Immō Confessarius siabsolvat
in mortali, quamvis continuat confessiones audiat toties
peccata, quoties successivē aliquem absolvit, quia adminis-
tratio sacramenti toties est completa, neque una spectat
ad alteram; tum quia singulis sacramentis fit gravis injuria.
Sie tenet Escobar, Oviedo, Passerinus, Dicastili. Borgia,
Platet, cum Claudio La-Croix lib. 5. cap. 1. dub. 3.
art. 2. n. 171. & lib. 6. part. 1. cap. 2. dub. 1. n. 93. Ro-
sigon de sacra. Panit. quest. 4. art. 11. n. 29. & alii.

¶ 2. Caveat hic Lectio, ne sub probabilitatis lar-
va, laxam amplectatur sententiam, que vel ipsi theo-
logiae moralis elementis repugnat. ¶ 52
47. Quamvis tamen id negent aliqui cum Rodriguez apud
Escobar l. 8. n. 230. & variis aliqui dicant esse proba-
bilis, quod talis Confessarius tantum semel peccet, ex quo
videatur esse unicum tantum continuatum ministerium,
& sic sat est si talis Confessarius confitendo dicat; ex ce-
pi aliquot confessiones continuas in peccata mortaliter,
sic Card. de Lugo de panit. disp. 16. sedit. 14. §. 2. n. 558.
Gobat tract. 7. n. 300. Reiff. theol. moral tract. 14. de
sacrament. discr. 1. n. 13. Marchantius tom. 3. Tribunalis
tract. 3. tit. 4. quest. 2. Diana parti. 1. tract. 7. resolut. 41.
& 43. Sporer. tit. 3. num. 435. & 775. & alii. ¶ 53

48. Ut Confessarius licite, & digne audiat confessiones,
& absolvat, debet habere saltem scientiam mediocrem,
qua cognoscat id, quod ad suum spectat officium, &
quidquid debet judicare, discernat; cap. De penitent.
discurs. 6. §. Caveat: ibi: *Opportet ut sciatis cognoscere
quidquid debet judicare, judicaria enim potestas hoc
exigit, ut quod debet judicare, discernat.* Dicitur
autem notanter debet habere saltem scientiam media-
crem, ad hoc ut advertatur non requiri absolute in Con-
fessarii scientiam eminentem. Dux enim sunt species
scientiae. Una dicitur *scientia eminens*, & altera *sci-
entia mediocris*: *Scientia eminens* est illa, qua quis est
optime versatus in theologia morali, & Jure canonico,
unde casus omnes quantumvis difficiles scit prompte re-
solvere, & suarum resolutionum fundatam rationem redi-
dere. Hac tamen scientia licet sit utilissima, & toto con-
tu, atque studio prosequenda, nihilominus absolute ne-
cessaria non est, alioquin pauci reperientur sufficiētes
Confessarii, cum, quod deplorandum est, major Con-
fessariorum pars vix scientiam mediocrem attingat. *Sci-
entia mediocris* est illa, qua Confessarius sciatis saltē
quænam sint peccata ex genere suo mortalia, & venialia;
quænam sint circumstantia speciem peccatorum mutan-
tes, vel non; quænam sint regulæ communes, quibus
quis ex causa possit à precepto, vel à peccato mortali;
quænam sint casus reservati, & censure, saltē à quibus
ipse absolvere non potest, ne se extendat ultra suam fa-
cilitatem, & ea potissimum, quæ ad legitimam sacramen-
ti Penitentiae administrationem requirantur, & alia hu-
mūdū, ut obligaciones, & onera, quæ per ipsa pecca-
ta communiter contrahi solent, ut sunt restitutions bo-
norū, fame, vel fortuna, satisfactions pro injury. Et
hanc mediocrem scientiam tenentur omnes Confessarii
habent secundum magis, & minus, attenta diversitate
personarum, & locorum; nam in ordine ad aliquas
personas potest requiri major, & in ordine ad alias minor
scientia: major enim scientia requiritur in illo Confessa-
rio, qui audiē debet personas assutas negotiationibus,
& quæ in rebus arduis implicantur, quā in eo, quiaū
dit rusticos, ac simplices personas; sic major scientia, &
peritia pro confessionibus excipiendis in civitatibus, ubi
sunt arduiora commercia, & implicaciones casus, quam
in villis, & pagis, ubi inter simplicem populū pauca
ardua solent occurrere.

Unde Confessarius, qui conscientia sua insufficienter
& ignorans, qua scientia mediocri saltem principaliter
scire tenetur, peccata mortaliter se expoñendo ministerio
confessionis, cum perverse, & iniquitate tremendo be-
neficio seingerant non idoneus, & insufficientes. Index scientiarum
absolvens quem absolvere non poterat ob reservationem
peccati, vel indispositionem penitentis, dupliciter peccat
mortaliter, tempe, & actuali sacrilegio indebet ab-
solvendo, & ignorancia eorum, quæ ad officium suum
spectant, ratione cujus versatur in continuo statu pecca-
ti mortalis omissionis, quādū necessariam scientiam si-
bi comparare culpabiliter negligit. Quādū talia igno-
ranciam Confessarius, nisi congruum diligentiam sincere pro-
ponat, ipsomet confitens ab illo Confessario absolvī non
poterit, utpote indispositus defectus necessarii propositi
emendandi negligenter illam mortalem; sic Sporer r. 2.
theol. sacrament. num. 786. Caveat igitur Confessarius
ignorantia sua consci, & sciendi incuri, ne dum alios
solvere student à vinculis peccatorum, seipso striciori-
bus nexis illaqueant. Nec enim eis prodeste peccata excludi-
re, quod fuerint ab Episcopo previo examine, vel alii
approbat, quodquoque examen illud non facit
scientem, eo vel maxime, si ex illis sint, qui semel ac-
taliter qualiter approbat sunt, numquam, aut fere num-
quam oculis theologorum moralium libris admoveat dig-
natur, ne dicam quod tamquam mercem proscriptam præ-
manibus habere verentur. Sed & insuper caveat à simi-
libus Confessariis ipsimet penitentes, & ne se aternali-
bus prodant quārendo ex animo, & studiose (ut in dies
pro dolor! frequenter accidit) hujus furfuris Confessarii.
Qui enim mala fide confitetur Confessario, quem 58
certo novit esse ignarum, nec scire distinguere inter le-
thalia, & venialia, inter leptam, & lepram, graviter
peccat, nec consequitur effectum absolutionis, unde te-
netur eam confessionem iterare. Suarez tom. 4. disp. 28.
sedit. 57

56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 63

sept. 2. num. 9. Reginaldus lib. 1. num. 151. Rosignol. de sacram. Panit. part. 1. quest. 7. art. 13. n. 19. ubi dicuntur hoc alios communiter convenire; talis enim penitentes cooperatur actioni per se male querendo studiosum Confessarium indigam in praedicatione anima sua, unde justum est, ut cum circa se sit negligens, negligatur a Deo; juxta cap. 1. de penitent. dist. 6. in princip. ibi: Qui vult confiteri peccata sua, ut inveniat gratiam, querat Sacerdotem scientem ligare, & solvere, ne cum negligens circa se extiterit, negligatur ab illo, qui cum miseris coridit mortales, & petit, ne ambo in foveam cadant, quoniam statim evitare noluit.

¶ 3 Hic subjicienda esse duximus verba sapientissimi Pontificis Bened. XIV. pro scientia Confessarii necessaria, in encyclica ad omnes Patriarchas, Archiepiscopos, atque Episcopos data die 26 Junii 1749. §. 21. tom. 3. Bullar. pag. 155. edit. Rom. "Optandum sane esset, inquit, ut quilibet Confessarius ea polliceretur scientia, quam eminentem appellant: Verum, cun hac dos pectorum sit, necesse omnino est, ut competenti scientiam sit, necesse sit, ut diversus diversus Medicis, diversus Doctor, diversus Iudex, ut juxta cap. 1. Omnis utriusque sexus, de penit. & remission. More penit. Medicis superinfundat vinum, & oleum vulneribus sauciati, juxta diversitatem vulnerum, & vulnerari, leviter nodos quoescumque dissolvere; ut si solent, qui eminentia scientia praelufant. Sat igitur erit, si inferioris nota Confessarii ope liberorum, quo consulunt, difficiliora quaedam, que in sacramento administratione occurront, rite expediant." Et adducti pro sua sententia verbis Innocent. IV. in comment. ad cap. Cum in cunctis, de elect. potest. subdit: "Cum igitur aut difficilior, aut nova quadam facti species ad Confessarium defertur, ideoque libros evolare illi necessit, non nisi sobrietate, ac liberorum delectu agendum. Notum quippe est, in tanto scriptorium numero aliquo prodilisse, quorum opinio, ac sententia evangelice simplicitati (N. B.) ac Sanctorum Patrum doctrina non bene consonat." Profert ad rem verba decreti Alexand. VII. adiudicavit: "Nolumus hac in re pressorem sermonem instaurare: nolumus vexatissimas quæstiones, quæ circa scriptorium fidem, eorumque integritatem agitant, attinngere. Sat erit Confessarios monuisse, ut in re dubia propriæ opinioni non innitantur, sed antequam causam dirimant, libros consulunt quamplurimum, eos cum primis, quorum doctrina solidior, ac deinde in eam descendant sententiam, quam ratio suadet, ac firmat auctoritas." (Italice, prout è calamo piissimi Pontificis prodidit: Prendo quel partito, che vedero' più assistito dalla ragione, è dall'autorità, "quibus sane verbi probabilissimus profigari videtur"). Nec aliud sanciendum in nostra encyclica super usus &c. Referenda hic essent alia, que in eadem leguntur epistola ad Confessarii doctores, & munera pertinentia; quæ ne ultra quim per est, "longior evadat hæc nota, prætermittimus." Illud dumtaxat animadvertisimus, laudari satis non posse zelum Pii Auctoris adversus Confessariorum ignorantiam & socratism exclamationis. Et ideò ab ejus sententiis n. 52. & sequent. firmata, recendendum non est, scilicet, Confessarios ignarus, studio moralis theologie operam handnaventes, peccato lethali esse obnoxios. Scienzia Confessario maxime est necessaria, illa cum primis, quæ non ex quibuscumque moralis theologie libellis deducitur de his enim libris optime celebrerrimus Mabillon, de studiis monasticis parti. 2. cap. 7. edit. Venet. pag. 144. Tantum abest, inquit, ut istorum Summistarum studium ad christiane philosophie consecutionem quadrantem dirigat, quod potius ex libra ipsos legendi facultate non modicum sequatur detrimentum.... Fructus longe major ex Ciceronis de Officiis lectione hauritur, quæ nonnullorum Summistarum. Verum scientia, quæ Confessarium decet, ex iis præsentim hauienda est fontibus, unde ea quæ à viro christiano credenda, & facienda sunt, ut vitam assequatur eternam, proficiunt, videlicet à Scriptura, Traditione, sacrisque Canonibus. Quapropter & pluribus Conciliis cautelem est, ut Confessarii Scripturarum, & Canonum studio incumbant. Et ne in re palmari ostendenda immo-

remur, sufficiunt verba Concilii Toletani IV. cap. 25. ubi dicitur: Sacerdozes legere sanctas Scripturas frequenter admouentur: Paulo Apostolo dicente... Sciant igitur Sacerdozes Scripturas sanctas, & Canones, ut omne opus eorum in predicatione, & doctrina consistat, tom. 5. Concil. edit. Labb. pag. 1713. ¶

Prudentia Confessarii circa penitentes maxime in his consistit, ut discernat conditions, & qualitates personarum, non enim omnes eodem modo, & tenore exigenda sunt, sed alia maxima cum benignitate, & humanitate monendæ, alia acriter compescendæ: alia opportune est suadendum, alia importune insistendum, alia beneficium absolusionis differendum, alia immediate impendendum: alia mitiores, & leviores etiam ob eadem, & similis peccata sunt penitentias imponendæ, & alia graviores, dummodo non sint, plusquam per est, atrocies, & arduæ, ne dum illis compescere student delinquentes, ipsos in desperatione concipient, ita ut graviori, ne dicam, gravissima morte perterriti, onus universum projiciant. Prudentia Confessarii est, ut omnibus in omnia scientias, sit pro diversis diversus Medicis, diversus Doctor, diversus Iudex, ut juxta cap. 1. Omnis utriusque sexus, de penit. & remission. More penit. Medicis superinfundat vinum, & oleum vulneribus sauciati, juxta diversitatem vulnerum, & vulnerari, leviter nodos quoescumque dissolvere; ut si solent, qui eminentia scientia praelufant. Sat igitur erit, si inferioris nota Confessarii ope liberorum, quo consulunt, difficiliora quaedam, que in sacramento administratione occurront, rite expediant." Et adducti pro sua sententia verbis Innocent. IV. in comment. ad cap. Cum in cunctis, de elect. potest. subdit: "Cum igitur aut difficilior, aut nova quadam facti species ad Confessarium defertur, ideoque libros evolare illi necessit, non nisi sobrietate, ac liberorum delectu agendum. Notum quippe est, in tanto scriptorium numero aliquo prodilisse, quorum opinio, ac sententia evangelice simplicitati (N. B.) ac Sanctorum Patrum doctrina non bene consonat." Profert ad rem verba decreti Alexand. VII. adiudicavit: "Nolumus hac in re pressorem sermonem instaurare: nolumus vexatissimas quæstiones, quæ circa scriptorium fidem, eorumque integritatem agitant, attinngere. Sat erit Confessarios monuisse, ut in re dubia propriæ opinioni non innitantur, sed antequam causam dirimant, libros consulunt quamplurimum, eos cum primis, quorum doctrina solidior, ac deinde in eam descendant sententiam, quam ratio suadet, ac firmat auctoritas." (Italice, prout è calamo piissimi Pontificis prodidit: Prendo quel partito, che vedero' più assistito dalla ragione, è dall'autorità, "quibus sane verbi probabilissimus profigari videtur"). Nec aliud sanciendum in nostra encyclica super usus &c. Referenda hic essent alia, que in eadem leguntur epistola ad Confessarii doctores, & munera pertinentia; quæ ne ultra quim per est, "longior evadat hæc nota, prætermittimus." Illud dumtaxat animadvertisimus, laudari satis non posse zelum Pii Auctoris adversus Confessariorum ignorantiam & socratism exclamationis. Et ideò ab ejus sententiis n. 52. & sequent. firmata, recendendum non est, scilicet, Confessarios ignarus, studio moralis theologie operam handnaventes, peccato lethali esse obnoxios. Scienzia Confessario maxime est necessaria, illa cum primis, quæ non ex quibuscumque moralis theologie libellis deducitur de his enim libris optime celebrerrimus Mabillon, de studiis monasticis parti. 2. cap. 7. edit. Venet. pag. 144. Tantum abest, inquit, ut istorum Summistarum studium ad christiane philosophie consecutionem quadrantem dirigat, quod potius ex libra ipsos legendi facultate non modicum sequatur detrimentum.... Fructus longe major ex Ciceronis de Officiis lectione hauritur, quæ nonnullorum Summistarum. Verum scientia, quæ Confessarium decet, ex iis præsentim hauienda est fontibus, unde ea quæ à viro christiano credenda, & facienda sunt, ut vitam assequatur eternam, proficiunt, videlicet à Scriptura, Traditione, sacrisque Canonibus. Quapropter & pluribus Conciliis cautelem est, ut Confessarii Scripturarum, & Canonum studio incumbant. Et ne in re palmari ostendenda immo-

nium, denouo contraherem: Quia non est consensus de presenti hic, & nunc contrahendi, qualis ad matrimonium requiritur. Ratio autem quare talis modus certiorationis esset sufficiens ad revallandum matrimonium est, ut dicit Sanchez, & Cardenas ipsum referens, quia novus ille consensus conditione adhibitus procedit ex cognitione aequivalenti scientie nullitatis matrimonii; in isto enim casu vult conjux inscius contrahere denouo matrimonium sub eis conditione, si prius matrimonium irritum fuit.

Dato autem quod in quibusdam casibus attenta natura, & qualitate conjugis insciæ impedimenti gravissima necessitas evitanda extrema mala, & scandala obstruant ad nullum redolandum impedimentum, tunc optimum expediens erit, quod conjux conscius impedimenti dicat, se non habuisse consensus quando contraxit. matrimonio.

¶ 1 Numquam expediens est mentiri, cum id Auctore ipso fatuo numquam licet. Conjugi vero, qui impedimenti inscius matrimonio bona fide contraxit, in matrimonio inueniendo sincera voluntate consensit; verum ergo consensus praestit, qui non in alio, quam in sincera voluntate contrahendi consistit. Si ergo dicat, consensus non praestit, dum matrimonio contra, negat se voluntatem contrahendi habuisse, quam re vera habuit. Ergo mentitur. Quis vero mendacium expediens optimum dicat? Ait: nullus erat illi consensus impedimento interposito. At id matrimonium nullum reddit, non verro consensus, qui verus est, presertim in eo, qui impedimentum ignorat, etiæ effectu privetur ob incognitum impedimentum. Ergo dicendo non consensi, revera mentitur, ut mentiretur ille, qui se ignaro applicasse negaret aliquid combustibili rei, cui revera applicavit; quod ex applicatione illi optata combustio sequuta non sit. Vide etiam, quæna in articulo de accusato contra restrictiones mentales adnotavimus. ¶

Non enim sic dicendo mentiretur, quia prior ille consensus, ex quo ratione impedimenti fuerit nullus, re ipsa non fuit consensus. Et hoc expediens non raro prodesse poterit, ut recte advertit Cardenas loc. cit. n. 680. & tenet Sanchez loc. cit. Claudio La Croix loc. cit. n. 814. in fin. & alii. Et dato etiam insuper quod neque hoc expediens prævidetur profutrum, immo ratione variarum suspicionum, quæ possent oriri in parte insciæ, graviora imminentia mala parti conscientia impedimenti; ut esset divortium quod torum, & vinculum, ex quo prudenter timeret alteram partem esse disensuram, vel exinde evenire gravissima scandala, & mala sibi, & proli, perpetua iniurias, mortes &c. Tunc in his, & similibus casibus ratione extrema necessitas evitanda gravissima mala, quæ non possent aliter evitari, quam omitendo hujusmodi certiorationem, vel supradictam castigationem, seu expediens, & alia similia, poterat ad proxim deduci contraria sententia defensa a plusquam sexdecim gravibus Doctoribus relata P. Thom. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 36. n. 2. & 2 Carden. loc. cit. n. 670. quod tempe non requiratur talis certioratio de nullitate præcedenti respectu conjugis insciæ, quando præcipue prudenter timeretur talia gravia mala, & scandala. Et sic tenent etiam ipse Sanchez loc. cit. n. 2. Carden. loc. cit. num. 681. Diana part. 4. tit. 4. resol. 40. Monacell. tom. 1. iii. 9. formul. 1. n. 55. & alii dicentes, quod quando nullo modo exhortari posset consensus absque periculo, quod pars ignorante impedimentum detrectat, & suspectum de matrimonio nullitate, & inde prudenter timeant gravissima mala supradicta, vel alia similia; tunc etiam absque verbi poterit denuo matrimonium illud consistere, habita copula affectu maritali ei parte parti conscientia impedimenti, nam ex parte alterius parti insciæ impedimenti, cum putet matrimonium validum, constat copulam eo maritali affectu haberit.

¶ 2 Et ratio est, quia fieri ea opinio extra casum necessitatis parum probabilitatis habeat, accende tamen gravissima necessitas, præcipue favore animæ accrescit illi major probabilitas; unde cum in dubiis præferenda sit sententia animabus favens, videatur hanc opinionem in præceptu sequi posse, presertim cum supradicta clausula de

certioratione parti insciæ non ponatur ut conditio necessaria, sed ad instructionem Confessarii, ex Sanchez de matrimonio leg. 25. n. 61. Alias haec dispensationes suo valore 76

frustrarentur, quia sepe contingit non posse nullitatem detegi, absque periculo detegendi delictum, ut advertit Monacell. loc. cit. n. 57. Unde Diana loc. cit. In hoc proposito sic præcise ait: Sed quando timeretur scandalum, aut grave damnum, neque ex aliquibus verbis generalibus conjunctus potest à marito consentaneo extorquer, runc sufficiat copula procedens ex affectu maritali, & in hoc casu puro sine scrupulo sequi posse secundum opinionem. Nec valet objectare cum Basil. Pontio leg. 4. de matrim. cap. 25. n. 7. quod 77 si opposita opinio revera probabilis est in præxi, etiam extra casum necessitatis poterit conjux illa uti. Non valet, inquam, quia, ut recte respondet Carden. loc. cit. n. 682. id quod est indecens sacramento extra casum necessitatis, ipsa extrema necessitas facit quod non sit indecens, maxime cum sit pro bono anime; & patet in sacramento Baptismi, in quo licet indecens, & illicitum esset, & magna irreverentia irrogaret sacramento, si quis adhuc beret lxxvii, quando adset copia aquæ naturalis; ramen habet aqua naturali deficiente, & in extrema necessitate, nulla fit irreverentia sacramento, nec quid patratur illicitum; immo quia sacramenta instituta sunt pro salute animalium, potius cedit in obsequium sacramenti, cum istud applicatur pro salute animæ ex opinione probabili minus tua, quando ex hac pendet salus animalium, ut in extrema necessitate, & facit regula Juris naturalis. 41. lib. 5. decret. cap. 4. ibi: Quod non est licitum in lege, necessitas facit licitum (Sup. pag. 243. n. 17).

¶ 3 Scio, plures Probabilistas in eadem cum Auctore nostro opinioni versari, ac palam docere, non teneri Confessarios, nec monere penitentes debere, qui hujusmodi ignorantia invincibilis laboret, vel circa matrimonio impedimentum, vel circa rem alienam, quam bona fide possident, aut erga alia hujus generis, dum admonitionem profutrum non esse prudenter timeant. At laxas esse, atque christiano theologo indigetas hujusmodi opiniones, facile quisque intelliget, si animadverterit, quæ Confessarii, quæque peccatoris confitentis sint munia, dum hujusmodi sacramentum administratur. Sicut enim Confessarii in hujusmodi tribunali munus est Iudicis, qui absolvit, vel ligat, Medicis, qui vulnera curat, atque animali infirmitates, & Doctoris, qui instruit, docet, illuminat: ita penitentis munus est ad hujusmodi tribunal accedere, ut velut subditus judicetur, ut tamquam infirmis curetur, & ut ignorans debeat, & illuminetur. Necessus ergo est, ut penitentis ita sese Confessario exhibeat, ut huic compertum sit, penitentem humili, demissaque animo Iudicis sententiam suscepitrum esse, salutarem medicinam exposcer, atque necessaria doctrinæ, instructionisque avidum esse. Nam si animus in penitentem debet, vel suspicendi Iudicis sententiam, vel spiritualis Medicis curationem, vel Doctoris instructionem, dispositio illa deest, quæ necessaria est ad significandum detestari revera peccata omnia, ac paratum voluntatem esse ad ea facienda, quæ Deus jubeat. Quis enim in homine eam animi preparationem concipiat, quæ sese à peccatis, & creaturis aversum, & conversum, ad Deum ostendat, si hunc non ita paratum agnoscat, ut scire à Doctore cupiat, quæ facete, quæque omittente debet, ut Dei voluntatem admiplet? Si enim ita sese homo Confessario exhibeat, ut satis declarat paratum non esse ad omittendum matrimonii usum, si hunc sciat illicitum; vel ad rem alienam proprio domino restituendum, quam ex invincibili errore suam esse putat; jam sat aperte ostendit paratum ei animum deesse ad peccata omnia detestanda, atque ad Dei voluntatem faciendam, quæ illicitum conjugii usum, illicitamque alienæ rei detentionem declarat. Ubi ergo dispositio, & necessaria animi preparatio est in penitentie illo, in quo instructio circa ea, quæ invincibilis ignorat, peccata esse, & divina voluntati contraria, nil profutura deprehenditur? In hoc enim non modo amor Dei super omnia, ac peccati destatio decessit, sed certum quoque apparet, peccati affectus indicium, amor nempe scleris ignorantiae nube obtefti, & animus in errore obstinatus, ut vel ex ipsis Pro-

Probabilium momentis liquet. Præterea ignorantia hæc invincibilis illa ignorantia est, quæ apertam viam habet veritatem ignorantie oppositam agnoscendi. Penitentem autem, de quo loquimur, præsto hac via esset, Confessarius scilicet paratus ad veritatem patefaciendam. Vinci ergo hæc ignorantia posset illius ope, qui Doctor à Deo constitutus est, atque docere tenetur: neque enim sufficiens silenti causa est prævio illa, qua novit, penitentem veritatem amplexum non esse. Immo conari etiam debet Confessarius, & penitentem, quem ita in errore obfirmatum noverit, hortari tenetur, & objurare, ut eam in illo animi preparatione excite, quæ ad digne sacramentum suscipiendum necessaria est. Omissa enim hac instructione, Doctoris munus negligetur: omisso hortatione, atque apta objurazione, nec Medicum, nec Judicem se ostenderet. Quid vero, quod Augustinus ipse hanc eamdem questionem iisdem ferme verbis versat ac definit: lib. de fide, § bon. oper. cap. 7. *Quid si, inquit, virgo nesciens viro nupserit alieno? Hoc si semper nesciat, numquam ex hoc erit adulteria; si autem sciat, jam ex hoc esse incipit, ex quo cum alieno viro sciens cuperatur.* Sicut in iure prædiorum tamdu quisque bona fide possessor retinissima dicunt, quādū se posse dñe ignorari alienum; cum vero scierit, ne aliena possessione recesserit, tunc mala fide perhibetur, tunc justus iugitus vocatur.... Abrit ergo, ut senz non humano, sed plane vano, sic dolamus, cum flagitia corrigitur, tamquam convubia dirimantur maxime in civitate Domini, in monte sancto ejus, hoc est, in ecclesia, ubi nuptiarum non solum vinculum, verum etiam sacramentum ita commendatur, ut non licet viro uxorem suam alteri tradere; quod in republica tunc romana non solum minime culpabiliter; verum etiam laudabiliter Cato fecisse perhibetur. Neque hinc diutus modo disputare opus est, cum & illi, quibus respondeo, non audeant affirmare, nullum hoc esse peccatum, neque negent adulterium, ne ipsi Domino sanctoque evangelio aperte convincantur obstitere. Vides ergo, Augustinum non modo monendarum mulierem illam tradere, sed vanam etiam, & a christiana theologia alienam declarare contariarum opinionem, quæ monendarum mulierem vetat, ne hac correcta sciens deinceps peccet.

Si Augustino teste non licet mulierem in errore illo invincibili relinquere, sed instruenda, ac monenda est, etiamsi prævidetur correctionem haud profuturam esse; quis dicat Confessarium, cuius munus est docere, ac illuminare eos, qui ad ipsum accedunt, non teneri ad monendum penitentem de errore, in quo versatur? Jam enim dixi, omitti monitionem non posse, quod inutilis, ac penitenti potius perniciosa prævidetur: quia, si ita illum paratum agnoscit, intelligat necesse est, deesse in eo dispositionem ad recipiendam absolutionem necessariam. Immo dum de eo agitur, qui rei alienæ possessor deprehendatur, potior est ratio, quæ Confessarius ad monendum adstringat. Nam hujusmodi penitentis ex alienis bonis dñi factus agnoscitur; ideoque cum damno tertii. Quis vero fingat, Judicem Christi nomine sedentem, atque Doctorem, non teneri ad inscrutandum eum, quem ex ignorantia novit alterius bona occupare, & cum aliorum factura faciūt diuīre esse? Ubi enim in Confessario illo charitas illi esset, quæ damnum proximi impeditre juber; ubi in Judice iustitia appareret, quæ sum cuique tribendum præcipit? Ubi denique in Doctore instructo, atque doctrina esset, quæ Dei legem, nature præcepta ignorantibus exponit? At, hæc non profutura. At si ex penitentis dispositione intelligat nolle hunc aliena bona restituere, ac damnam illata compensare, non potest non agnoscere desiderari in eo voluntarie servandi legem Dei, immo, & hunc divine legis contemptorem esse: nam si Dei legem non contemnat, sed paratus sit totam legem servare, ut necessarium est ad recipiendam absolutionem, sperandum est, profuturam revera monitionem, quæ Dei legem ex ignorantia neglegtam servandam jubet ad illatum alii dannum resarcendum. Si animadverteris, Confessarium non solo frateria correctionis præcepto teneri, quod est a christiana omnibus communis, sed præterea præcepto docendi eos, qui ad ipsum accedunt, & explicandi evangelicam legem, & præcep-

to servandi sacramentorum sanctitatem, atque hanc sacramentum custodiendi ab omni sacrilega profanatione, statim intelleges non idem de Confessario, ac de christianis reliquis ferendum esse judicium circa obligationem corrigendi. Potest sane tuū omitti fraterne correcō, si prudenter inutilis existimet. At in sacramenti hujs administratione omitti non potest, quin Confessarius Doctoris muneri desit; quia curam necessariam negliger penitentis, cui illa necessaria est admittit, ut rite ad sacramentum disponatur, & quia injuriam sacramento irrogat, expounden ipsum periculio sacrilegæ profanationis. Atque hinc liquet, dici non posse inutilem admonitionem illam; nam etsi otiosa quædam clementiam credereatur, tamen utilis esset ad tollendum gravatum obicem in suscipiente sacramentum, & ad impedendum sacrilegium, ut etiam Lacroixus adnotaverat. ¶

Vult hic Rever. Theologus, contra ibi à me traditam conclusionem esse monendum penitentem laborantem ignorantia invincibili. Ast tamen ultra ibi adducta, celebrimus Pontas verb. Confessarius, cap. 5. id expresse tenet cum sacris Canonibus, & Auctoribus ibi adductis, & doctrinis Paulus Gabriel Antoine Roman edit. tract. de penit. quest. 7. resp. 2. sic expresse habet: "Si error, vel ignorantia sit inculpabilis, & invincibilis... Si tamen probabile periculum sit, ne ex admonitione sequatur peccatum formale penitentis, vel grave scandalum, & damnum innocentibus, pura liberis, differenda est mortis, donec hoc periculum, & petenda dispensatio." Ex cap. 6. de consanguin. & affin. ubi Innocentius III. consultus de matrimonio invalide contracto, respondit: "Disimulare poteris, ut remaneant in copula sic contracta, quum ex separatione, sicut assersi, grave video scandali imminere." Nam quum Dei offensa per ignorantiam invincibilem vitetur, illud materiale malum recte permittribit ad impedienda graviora mala. Hæc ille, qui certe est probabiliorista. Et idem tr. de virtutibus theologicis quest. 2. jam tradiditer, quod corripondens est qui male agit ex ignorantia invincibili Juris naturalis, vel etiam positivi humani, quando fraudus speratur. Quid pro mea opinione existimat? Et eruditissimus P. Cajetanus M. à Bergamo Cappuccinus in *Umo apostolico instruto nella sua vocazione al Confessionario*, Italicu idiomate impresso, cap. 4. n. 15. sic ad rem tradit: "Si veda la lettera decretale del Sommo Pontefice Innocenzo III. in recesso all' Arcivescovo Roffense, registrata nel Canone." Quia circa 6. de consang. & affin. "Aveva l' Arcivescovo riferito al Papa non so qual matrimonio invalidamente contratto per una dispensa, che si era ottenuta con pravità surrexit nella rappresentarsi una causa falsa per vera, è desiderando egli ancor di sapere, come dovesse dipartirsi nel fatto, mentre per una parte, si conoscova il matrimonio esser nullo, è per l'altra si persuadeva potere dalla separazione seguirne scandalo, così il Papa rispose." *Disimulare poteris, ut remaneant in copula sic contracta, quum ex separatione grave video scandali imminere.* Questa prudenza è conforme all'intenzioni di S. Chiesa diretta a Dio, permettendo il peccato materiale per evitare il formale, & in simili contingenze può il Confessore indi trovarsi penito più ad aver detto, che d'aver tacitum.²² Hæc ille ad literam. Quid clarius? Et tamen ipse nequaquam est Probabilista, sicut non sunt ali plures, inter quos etiam Sancti Patres id defendentes, ut est eruditis contemptum. Unde vero, ne rigidus Theologus noster de eorum numero sit, de quibus Clemens XI. in sua constit. ad Catholicos Oland. incip. Illius vices, eman. 7. April. 1703, hæc habet præcisus verbis: *Qui obtendunt quidem discipline exactiores, speciem ac de rigidiore Theologia sibi blandiuntur, ut referat dict. Cajetan. M. loc. cit. cap. 3. numer. 14. Et novissime meam conclusionem tenet clarissimus Ubaldus Giraldi cum suo Maschau. tom. 2. lib. 4. pag. 458. numer. 56. sua edition. Roman. ann. 1757. Quamvis, quod mirum est, ipse ut unus ex Revisoribus, probaverit etiam sibi contrarialem opinionem Theologi romani. Videur insuper doctissimum D. Alphonsus de Ligouri, nell' Istruzione è pratica per li Confessori Italiani idiomate impressa Venetiis 1759. ex Typogr. Remon-*

dini, c. 16. della Penitenza, punti. 6. n. 108. ubi expresse hac habet: "Alio in contrôlo nega la comune, è vera sentenza con Cano, Suarez, Navarro, Soto, Corduba, Sanchez, Lugo, Vasquez, Castropol, Bonacina, Anacleto, Roncalli, Sporer, Viva, & altri innumerabili; ed in ciò trovo, che convergono due altri molto rigidi Autori, cioè Habert & Antoine; parlando Habert del matrimonio nullo per qualche impedimento occulto, dice: *Si adversum malum occultum, & invincibilum ignorat, nullum apparet remedium, & gratia incommoda prevideantur, dissimulandum est* (a Confessario) *impedimentum, & coniugis in bona fide relinguenda.*

E parimenti Antoine così scrive: *Si probabile periculum sit, ne ex admonitione sequatur peccatum formale penitentis, vel grave scandalum. Sc. differenda est mortis, & perenda dispensatio;* & n. 109. & seq. adducit rationes, & solvit omnes objections. ¶

Prudentia Confessarii potissimum requiritur, cum in confessione à penitente sposo, vel sponsa ei appearit aliquod impedimentum dimisus, & jam parata sunt omnia ad nuptias, nec potest ab illis abstineri ad evitandam suspicionem alicuius criminis, vel infamie inter sponsos.

Tunc enim si impedimentum revera afferret infamiam, aut scandalum, posset penitentem sponso, vel spouse consulere, ut statim voveret castitatem ad mensem, & deinde dicere consanguineis, aut etiam aliis, se voto casitatis obstatu esse, sibique à Confessario mandatum esse, ut abstineat à matrimonio, donec obtineatur dispensatio à Sede apostolica. Et debet prudens Confessarius penitentem monere, ne dicat votum esse ad mensem, seu ad tempus, ne audientes asserant sufficere dispensationem Episcopi, siue remedium claudatur; sic Barbosa de offic. & potest. Episcop. part. 2. allegat. 35. n. 5. Felix Potestas tom. 1. part. 4. c. 5. n. 362. & alii.

Si vero impedimentum esset ex illis, que non afferrent infamiam, aut scandalum, ut si esset ex copula licita &c. tunc deberet monere penitentem, ut ipsem illum manifestaret, & inde se retraheret usquequo de remedio provideretur, vel penitus desistendo, vel dispensationem obtinendo; Felix Potestas tom. 1. loc. cit. part. 4.

Prudentia Confessarii requiritur pro discernendo, quando debeat, vel non, monere penitentem de ignorantia alicuius gravis mali laborantem; si enī oratione aliqua dubitatione penitentis Confessarius pro dilucidatione interrogat, tenetur Confessarius veritatem aperiare, & de sua obligatione, & malo statu penitentem monere, quia alter sicutius esset erroris, & mali approbat. Ita communis Doctorum. Si autem penitentis Confessarius non interrogat, & Confessarius prudenter advertat ignorantiam esse invincibilem, & culpabilem, adhuc tenetur penitentem monere, quia reperitur in statu peccatum, & est indispositus ad absolumentem; unde non potest eum absolvere, nisi velit se emandare, & malum reparare. Est pariter communis. Si vero Confessarius prudenter advertat ignorantiam esse invincibilem, quatenus, v. gr. bona fide matrimonium contrahit cum impedimento direnti, vel bona fide retinet rem alterius, & similia, tunc si omnibus perpensis prædicta, aut prudente timeat admonitionem suam non esse profuturam, ex quo penitentis ipsa monitione non obstante adhuc sit cum conjugi remansurus, vel non sit rem alterius restituturus, & hujusmodi, ipsum penitentem monere non debet, quia monitio caret suo iusto, & debito fine: immo monitio esset causa majoris mali, quia transferret penitentem de bona fide in malam fidem, & ubi prius erat in statu solius peccati materialis sine offensa Dei, consideretur per ipsam monitionem etiam in statu peccati formalis cum offensa Dei; cap. Si quis 4. de penitent. dist. 7. ibi: *Si sciens sibi prodesse, non te monerem, non te tererer.*

Absolutio imperita a Sacerdote non approbat ab Ordinario loci, nulla declaratur; Benedict. XIV. tom. 1. constit. 100. incip. Apostolica.

Quoad ea, quæ concernunt Confessarium, quoad ejus approbationem. Vide verb. Approbatio, ubi diffusat per totum.

Absolutio a Sacerdote imperita persona compliciti in peccato turpi, extra casum necessitatis, irritatur; Benedictus XIV. tom. 1. constit. 20. incip. Sacramentum Positivitatis, & § 4. Absolutio tamen imperita hujusmodi per-

sonz compliciti in mortis articulo constituit, etiam absque necessitate, aut infamia, vel scandali periculo, validam declaratur; Benedictus XIV. tom. 1. constit. 120. incip. Apostolici. Sed Sacerdos ita absolvens incurrit penas, & censuras Summo Pontifici reservatas; idem ibid. Vide superius dicta, & infra verb. Sacerdos.

Absolutio Sacerdotis exipientis confessionem complicitis in peccato turpi Summo Pontifici reservatur; Benedictus XIV. tom. 1. constit. incip. Sacramentum Penitentiae §. 4. Item absolutio calumnatorum, quod sollicitatione in confessione, Summo Pontifici reservatur; idem ibid. §. 3. Item absolutio à censuris incurris ob mercimonia super elemosynis missarum reservatur Summo Pontifici; idem tom. 1. constit. 22. incip. Quanta, §. 5.

Absolutio deneganda est ignorantibus mysteria fidei, tenenda necessitate mediis; idem tom. 1. constit. 42. in cip. Etsi, §. 12. Ignorantibus autem sua culpa necessaria 95 necessitate præcepit, est absolute rejicienda in aliquod tempore. Quandoque tamen potest talis penitentis absolviri, si dolens de sua culpabilis invincibili ignorantia, serio promittat Confessario, operam se impense daturum, quæ divina gratia præsidio dicat etiam necessaria necessitate præcepiti; idem loc. cit.

Absolvendi facultas à casibus reservatis, & censuris, 96 conceditur Cancellerio Militia S. Januarii; idem tom. 1. constit. 24. incip. Romanæ ecclesiæ, §. 3. Eadem facultas tribuitur Confessaris in vim Bulle Crucis concessa militibus Sancti Joannis Hierosolymitanæ, ejusque Militia subditis; idem tom. 1. constit. 76. incip. Quoniam, §. 8.

Absolvere non potest Abbas, seu Superior regularis 98 Monachos sibi subiectos à percussione Clerici secularis,

ut expresse respondit Sac. Congr. Conc. in Mediolanens.

Consurarum 2. Decembris 1719. ad 5. dubit. Vide verb. Excommunicatio.

Quo Jure Sacerdos potestatem absolvendi obtinet, in variis Theologi, tum Canoniste discedunt sententias. Sunt qui tenent potestatem hanc Sacerdoti in 100 esse ex Jure divino in potestate, sed in actu & exercitio ipsum eandem consequi à Jure ecclesiastico, quo retinent, & impediti, Sacerdos carebit tantummodo actu, sed reinebit potestatem, ita ut ecclesia vere, & de facto aliquam jurisdictionem Sacerdoti tribuat.

At alii sentiunt, jurisdictionem in se actu, & potentia consideratam totam pendere à Jure divino, ita tamen ab ecclesia solummodo assignando subditorum dependent. Quod inde probant, quia, ut patet ex Matth. 16. & Iean. 20. Christus jurisdictionem absolvendi, & illum integrum sine illa diminutione Sacerdotibus est impetratus, nec usquam legitur quidquam in contrarium tributum ecclesia. Ergo jurisdictione in se, quanta est in 103 Sacerdotibus, tota est à Christo.

Pater hinc, qua ratione Summus Pontifex possit subiungi Sacerdoti, ab eodem in sacramento Penitentie absolvit: nam ita faciendo se subjicit jurisdictioni, quæ à Jure divino est, cui ipse subjicit. Quod haud ita facile 104 ostendit, & deinde se retrahet usquequo de remedio provideretur, vel penitus desistendo, vel dispensationem obtinendo; Felix Potestas tom. 1. loc. cit. part. 4.

Prudentia Confessarii requiritur pro discernendo, quando debeat, vel non, monere penitentem de ignorantia alicuius gravis mali laborantem; si enī oratione aliqua dubitatione penitentis Confessarius pro dilucidatione interrogat, tenetur Confessarius veritatem aperiare, & de sua obligatione, & malo statu penitentem monere, quia alter sicutius esset erroris, & mali approbat. Ita communis Doctorum. Si autem penitentis Confessarius non interrogat, & Confessarius prudenter advertat ignorantiam esse invincibilem, & culpabilem, adhuc tenetur penitentem monere, quia reperitur in statu peccatum, & est indispositus ad absolumentem; unde non potest eum absolvere, nisi velit se emandare, & malum reparare. Est pariter communis. Si vero Confessarius prudenter advertat ignorantiam esse invincibilem, quatenus, v. gr. bona fide matrimonium contrahit cum impedimento direnti, vel bona fide retinet rem alterius, & similia, tunc si omnibus perpensis prædicta, aut prudente timeat admonitionem suam non esse profuturam, ex quo penitentis ipsa monitione non obstante adhuc sit cum conjugi remansurus, vel non sit rem alterius restituturus, & hujusmodi, ipsum penitentem monere non debet, quia monitio caret suo iusto, & debito fine: immo monitio esset causa majoris mali, quia transferret penitentem de bona fide in malam fidem, & ubi prius erat in statu solius peccati materialis sine offensa Dei, consideretur per ipsam monitionem etiam in statu peccati formalis cum offensa Dei; cap. Si quis 4. de penitent. dist. 7. ibi: *Si sciens sibi prodesse, non te monerem, non te tererer.*

A RTICULUS II.

Quoad ea, quæ concernunt Confessarium, quoad ejus approbationem. Vide verb. Approbatio, ubi diffusat per totum.

A RTICULUS III.

Quoad ea, quæ concernunt Confessarii facultatem, FERRAE. BIBLIOT. TOM. II. quo-